

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petič vrst & Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kaniževa ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO Ljubljanska c., telefon št. 28 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pred načelnim glasovanjem o konkordatu:

Kako je bil konkordat sklenjen

Zanimiva pojasnila bivšega ministra pravde dr. Ljudevita Auerja, ki je po nalogu vlade v Rimu podpisal konkordat — Obširna razprava o beograjskih dogodkih v skupščini in senatu — Napeto pričakovanje glasovanja

Beograd, 23. julija. r. Narodna skupščina je včeraj in danes ves dan nadaljevala razpravo o konkordatu. Velika večina prijavljenih govornikov iz vrst vladne večine je odstopila: sicer bi debata trajala še dalje. Tako pa bo danes končana in bo okrog 18. prvo načelno glasovanje, za katerega vlada v vsej javnosti veljko zanimanje.

Vsi govorniki na včerajšnji in današnji dopoldanski seji so govorili proti odobritvi konkordata, navajajoč nacionalne, državne, politične in verske momente, ki govorijo proti odobritvi predloženega konkordata. Posebno pozornost je zbudila v vseh političnih krogih izjava bivšega ministra dr. Auerja, ki je konkordat v imenu Jugoslovije v Rimu podpisal. Dr. Auer je glasil, da trditve, ki so se o tem razširjale, izjavil, da je dobil besedilo konkordata šele tik pred svojim odhodom v Rim in da vsebine konkordata dotlej sploh niti ni izdal članov vlade razen ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Stojadinovića ni poznal. Dr. Auer je zaradi tega sklenil sklicanje posebne seje ministrskega sveta, med tem pa si je preskrbel pravdo francoskega originala konkordata. Na seji ministrskega sveta so nato prvi prebrali konkordat. Za takrat so se pojavili razni pomisleki, vendar pa ministrski svet o konkordatu sploh ni ne razpravljal, ne glasoval, ker je bil poslaten pred izvršeno

dejstvo in je bil dan podpis za določeno. On, kot minister pravde je vložil pismeni ugovor proti nekaterim določbam konkordata. Ta spis se nahaja v arhivu ministrskega sveta. Zato zadene njega odgovornost le v toliko, da je kot resorni minister po sklepu vlade moral iti v Rim in konkordat podpisati. Da dokaže, da ne beži pred odgovornostjo, bo glasoval za konkordat, izjavila pa, da bi ta konkordat izjedal docela drugače, če bi se bil sklenil v drugih okoliščinah in v drugem času. Včerajšnja seja je trajala do 21.30.

Danes se je razprava nadaljevala ob 8.30. Voja Lazić je obširno govoril o kršitvi poslovnika, nakar se je nadaljevala debata o konkordatu. Dopoldne so govorili Milan Glišić (neodvisni), ki je zahteval odgovor konkordata, Djordje Petković (neodvisni), ki se je obširno bavil s poročilom beograjske policije o dogodkih pri saborni cerkvi in opisoval dogodke, kakor jih je sam videl. Med njegovim govorom je prišlo do hudega prepiranja in je predsednik jedva pomiril razburjene poslance. Milan Petković (JNS) je govoril proti konkordatu, prav tako pa tudi Radovan Nikolić (dem.). Vlada je pozvala vse poslance vladne večine, naj se zanešajo udeležbo popoldanske seje skupščine, ko bo glasovanje, da ne bo kakšnega presenečenja.

nut. Ko je prišel v cerkev poslanec dr. Voja Janjić (JRZ), je organizirana klka in duhovščina začela klicati: Živijo dr. Janjić! Dol Korošec! Dol konkordat! Živijo patrijarh! Dol jezuiti in slično. Demonstracije so se ponovile, ko je prota Petrović obvestil množico, da je procesija prepovedana. Med navzočimi je bila znana levčarska skupina z beograjske univerze. Kmalu nato se je formalna procesija z duhovščino v ornatih in cerkvenih zastavami. Procesija je vodila skupina agresivnih mladeničev ter duhovščina, med katero so bili pomešani poslanci. Orožniki so čakali procesijo v ulici kralja Petra in se jim je le s težavo posrečilo, da so ločili duhovščino od ostalega občinstva. Pri tem policija ni uporabila nobenega orožja razen fizične moči. V trenutku, ko se jim je posrečilo ločiti duhovščino, so ljudje napadli orožnike. Voja Janjić je orožnike tepel s palico. Vsi napor, da se pomirijo razburjeni poslanci, niso nič zalegli. Ko se je procesija z duhovščino in zastavami pomikala dalje, je naletela na drugi kordon, kjer je občinstvo zopet napadlo orožnike. Prav tako pa je tudi duhovščina dejansko napadla orožnike. Kordon se je počasi umakal proti poslopju Narodne banke. Tu je občinstvo in duhovščina začela obmetavati orožnike s kamenjem. Masa je hotela za vsako ceno prodrati do knez Mihajlovićev ulice, kjer je bilo polno ljudi. Nekaterim ljudem in duhovnikom se je posrečilo prodrati kordon, ostala duhovščina pa se je vračala proti saborni cerkvi. Ves čas so ljudje na vse strani širili letake z nerazno vsebino. Ko se je ljudstvo vrnilo do saborne cerkve, je duhovščina sporočila, da je škof Simeon šabacki ranjen. Policija pa ugotavlja, da orožniki, ki so bili v službi v tem delu mesta, sploh niso rabili niti hladnega, niti strelnega orožja, temveč so uporabili samo svojo telesno moč in z gumijevkami odbijali napade demonstrantov. Varnostni organi so imeli navodila, naj do

skrajnih mej ohranijo hladnokrvnost. Ko so orožniki spremili množico do saborne cerkve, se je na orožništvo s stolpa vsula ploha kamenja in drugih trdih predmetov in je bilo več orožnikov ranjenih. Škof Simeon, o katerem se je reklo, da je ranjen in celo trdilo, da je ubit, je sam odšel v patrijaršijo. Duhovščina, ki je prišla v knez Mihajlovićev ulico, je pozivala ljudi k demonstracijam. Zato so bili duhovniki naprošeni, naj vstopijo v potniški avtomobil in se odpeljejo. Del duhovnikov se je odpeljal v saborno, del pa v savinaško cerkev. Tudi po drugih delih mesta so skušali ljudje demonstrirati, a so bile demonstracije kmalu preprečene. V vseh cerkvah pa so začeli zvoniti, kar je izzvalo med meščanstvom precejšnje vznemirjenje, ker se tako zvonilo le v primeru nevarnosti ali mobilizacije. Ob pol 10. zvečer je bil pozvan pred patrijaršijo rešilni avtomobil, ki je nato škofa Simeona odpeljal v Zivkovićevo sanatorij. Z avtomobila sta vpla dva duhovnika: Razbojniki in morilci so pobili vladiko! Policiji upravniki je poslal v sanatorij višjega uradnika, ki se je prepiral, da so poškodbe škofa Simeona docela lahke. Na obrazu ima le dve rdeči lisi, eno na nosu, eno ob desnih sencih. Ne ve, kdo ga je udaril. Krvnatelj sanatorija pa je trdil, da ima škof zlomljeno nosno kost, ni pa hotel izročiti rentgenske slike. Ker se širijo vesti, da je škofa ranila policija, ugotavlja policijska uprava, da so varnostni organi odbijali napade samo z gumijevkami. Če bi kdo udaril z gumijevko škofa Simeona, bi bil udarec čisto drugačen, ker je gumijevka težka 1 kg. V tem primeru bi bile poškodbe hujše narave. Poročilo pravi, da je škofa najbrže kdo malo sunil ali pa se je sam udaril s krížem, s katerim je mahal na vse strani.

O tem poročilu so danes razpravljali tudi v narodni skupščini, kjer so poslanci, ki so bili sami navzoči pri teh dogodkih, opisovali potek in razvoj te procesije.

Patrijarh v nezvesti

Beograd, 23. julija. AA. O zdravstvenem stanju Nj. sv. patrijarha Varnave je bilo sredi objavljeno naslednje uradno poročilo:

Pred dvema dnevoma so se pojavili v dihalih zapleti v obliki hirostatične pljučnice na obeh straneh, tako da je začelo srce močno popuščati. Najvišja toplota 39,2 stopinje. Bitje žile 139, dihanje 32. Bolnik v lahki nezvesti. Splošno stanje zelo resno.

Kralj Karol v Londonu

London, 23. julija. AA. Havas: Kralj Karol II je včeraj popoldne odšel v Malbourghouse, kjer ga je kraljica Mary sprejela v zasebni avdijenci. Kralj je včeraj tudi kupil jacht »Nahline«, s katero se je lani sedanjim vojvodo windsorski vozil po Jadranu. Ta jacht je največja, ki je bila zgrajena po svetovni vojni. Rumunski kralj Karol je sprejel v svojem hotelu angleškega zunanjega ministra Edena.

Obisk Kentskega vojvode na Poljskem

Varšava, 23. julija. AA. Listi poročajo, da bo vojvoda Kentski s svojo soprogo obiskal 1. avgusta Lancut, posestvo grofov Potockih, kjer bo ostal 2 dni. Med potjo se bo vojvoda par ustavil v Krakovu in si ogledal mesto.

Iraška kraljica na poti v Nemčijo

Genova, 23. julija. AA. Včeraj je prispele semkaj incognito s pamičkom »Esperia« iraška kraljica Nafisa s princesama Badijo in Malah Abdulilah ter princem Abdel Ilahom. Po kratkem postanku so nadaljevali pot v Berlin.

Londonski odbor

London, 23. julija. AA. DNB: Po Reuterjevih poizvedbah je možno sklepati, da je vlada izdelala nov predlog o postopku in ga bo predložila odboru za nevarnosti. Kdaj bo

DNEVNE VESTI

— Spomenik pisatelju dr. Ivanu Tavčarju. Slovenska matica naznanja, da se odpravi dne 19. septembra t. l. dopolni kip pisatelja dr. Ivana Tavčarja pred njegovo rojstno hišo v Poljanah nad škofjo Loko. Natancenjsi program se se objavi. Sestavil se je že v kraju pripravljali odbor, ki vodi vse prireditve.

— Za železniško zvezo Slovenije z morjem. Sušski župan dr. Ružič se je mudil tje dni v Beogradu in v Narodni skupščini je imel sejo, kateri so prisostvovali tudi nekateri poslanci iz savske in dravske banovine. Pojasnil jim je historijat in sedanji položaj vprašanja zgraditve železniške zveze Slovenije z morjem. Konferenca je prišla do zaključka, da je ta zveza nujno potrebna. Dr. Ružič je bilo naročeno, naj poseti ministrskega predsednika ter pristojne ministre ter jim pojasni važnost tega vprašanja. Predsednik vlade je izjavil, da je treba železniško zvezo Slovenije z morjem čimprej zgraditi. Enako stališče zavzemajo tudi pristojni ministri.

— V Dalmaciji pričakuje vojvoda Windsorskega. Pred Rabom je zasidrana krasna jahta bivšega egiptškega kralja Fauda prince Abasa Hilmiya Nimet Al-laha. Jahta je dobila ime po princevi sestri. Bivši egiptski kralj se pa mudi zdaj v Karlovi Varhi. Kapitan jahte je izjavil, da ugotovi v kratkem prispeti v Dalmacijo vojvoda Windsorski s soprogo kot gost bivšega egiptškega kralja.

— Povečanje izvoza lesa. Po uradnih podatkih smo izvozili v juniju 118.094 ton lesa v vrednosti 105,4 milij. din. lani v juniju pa 70.322 ton v vrednosti 63,3. V prvem polletju tekočega leta smo izvozili 588.795 ton lesa v vrednosti 551,3 milij. lani v prvih šestih mesecih pa 323.720 ton v vrednosti 302 milijona. Od lani se je torej izvoz našega lesa povečal za 265.075 ton oziroma za 249,3 milijone.

— Dalmacija polna filmskih strokovnjakov. Komaj so dovršili film »Princesa koral«, že se pripravljajo v Dalmaciji izdelovanje novega filma. Dunajsko filmsko podjetje Mondial namerava izdelati v Dalmaciji nov film. Glavno delo, ki se prične sredi avgusta, bo omejeno na Split in Dubrovnik. V Dalmaciji pa pričakujejo tudi Harry Piel, ki hoče posneti tam zunanje prizore za svoj nov pustolovski film. A berlinsko filmsko podjetje SDS, ki je izdelati film »Princesa koral«, namerava izdelati v Dalmaciji še en film.

KINO
TEL. 22-21
UNION
Vesela filmska komedija polna pristnega humora
JUNAK DNEVA
Heinz Rühmann Gina Falkenberg
Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

— Tudi drugod imajo vlaki zamude. Turistična zveza v Splitu se je obrnila na trgovinsko in prometno ministrstvo ter na železniško direkcijo v Zagrebu s spomenico, v kateri prosi, naj se v interesu tujkega prometa odpravijo že običajne zamude vlakov. Na progi Zagreb-Split imajo vlaki vsak dan od 40 minut do 2 ur zamude. To vprašanje bo sproženo tudi na konferenci o novem voznem redu, ki bo 4. avgusta v Zagrebu. Vse kaže, da bo treba naleteti na vprašanje za vse naše železnice, saj so zamude vlakov vedno pogostejše in večje, kar priča, da so naše železnice proge od dne do dne slabše.

— Opozorilo vlagateljem Pošne hranilnice na Dunaju. Društvo za zaščito interesov vlagateljev bivše avstrijske pošne hranilnice v Ljubljani ponovno opozarja svoje članke, da takoj prijavijo svoje terjatve. Pošni hranilnici v Beogradu ali podružnici Pošne hranilnice v Ljubljani. V Ljubljani se lahko prijave osebno vložijo. V prijavi je treba navesti: ime in priimek, bivališče, štev. hran. knjižice ali ček, računa in celotno terjatve. Vlagatelj mora do pristitja potrdilo pristojnega sodišča. Prijave so kolekta proste. Ako imata zakonca vsak svojo knjižico, mora biti vsaka prijava posebej napisana in vsaka zase odposlana. Društvo nadalje opozarja, da vsak član svoje pisemno obljubo takoj stori, kakor hitro prejme svoje terjatve, namreč da vpolni obvezano vsoto, ker vsak pošten človek mora uvideti, da se je društvo borilo neustrašeno skozi dve in pol leti, predno je doseglo izplačilo teh vlog, kljub temu, da so mu golovi elementi povsod neprotivni. Brez družstva in tožbe, bi vlog ne bile nikoli izplačane. Apeliramo pa tudi na druge vlagatelje, ki niso člani družstva, osebno pa na imovitelje sloje, da se spominjajo tega koristnega društva.

— Telefonski imenik. Pošna direkcija v Ljubljani je ugotovila, da na njenem področju se posebno pa v Ljubljani in okolici nekatere osebe pobirajo podatke za sestavo telefonskega imenika. Hkrati pa izterjujejo pristojbine za razne uvrstitve in oglašje v tem imeniku. Zato opozarja pošna direkcija vsjo javnost na določbe člena 42 telef. pravilnika, po katerem telef. imenik izdaje izključno pošna uprava, pravnim osebam pa se prepusti le po posebnem dovoljenju ministrstva pošte, t. i. t. Izključna pravica izdajanja telef. imenika se nanaša tudi na druge publikacije pod različnimi imeni (adresariji in podobno), ki imajo značaj telef. imenika. Kdor pa izda telef. imenik brez dovoljenja, se po § 78. zakona o pošti kaznuje z denarno globo od 300 do 5.000 din in zaplenbo telef. imenika. Pošna uprava nikomur ni izdala dovoljenja za natisk telef. imenika za področje direkcije v Ljubljani. Ker pa bo pošna direkcija v Ljubljani v kratkem uradno izdala telef. imenik, v katerem bo tudi oglašni del, obveščamo javnost, da daje oglašje samo tistim, ki se izkažejo za izrecnih pooblaštelov te direkcije.

— Anina slavnost v Rogoški Slatini. Tudi letošnja sezija v Rogoški Slatini je polna gostov iz vseh krajev in bogata na raznovrstnih umetniških prireditvah in za bavih. Višek vsakoletne sezije je pa Anina slavnost s tradicionalnim reprezentativnim Aninim plesom in izbiro Anine kraljice, ki se vrši v nedeljo dne 25. julija t. l. Pri slavnostni akademiji sodelujejo: operni pevec Dr. M. Adrian z Dunaja, pesnik pr. Hedy in Jacky Pečnik, koncertni pianist Otto Vondraček in zdraviliški orkester pod vodstvom kapelnika A. Neffata kakor tudi jazz-band pod vodstvom Bojana Adamiča. Slavnostna akademija zdravilišča bo zaključila dne 26. t. m. svečer to lepo prireditev.

— Velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda bo letos v Kočevju dne 15. avgusta. Predvečer 14. avgusta bo zaupni sestanek v mali dvorani Filharmoničnega društva v Ljubljani ob 20. uri. Družba zbora letošnje prireditve v Kočevju. Vse narodno obrambne delavce iz Slovenije vabimo na veliko skupščino, da z mogočimo manifestacijo pokažemo našim rojakom na ogroženem ozemlju, da jih nismo pozabili, da jim vlijemo v razdvojene duše upanje v lepo bodočnost.

— V seznan corpora delitvi na okrogem sodišču so razni predmeti, izvirajoči iz tatvin v Ljubljani, po katere lastniki ne pridejo. Med drugim je na sodišču: 1 denarnica, modra srajca, srebrna ura z verzič, nekaj parov hlače, srebrna cigaretna doza, suknjica in dve kolesi z evidenčnimi številkama 19.608 ter 47.338.

— Brezposelne hrvatske učiteljice na počincah v Krškem. V Krškem je na počincah 31 brezposelnih učiteljic, organiziranih v učiteljskem združenju »Jedinstvo« v Zagrebu. Zagrebški Higijenski zavod je organiziral za brezposelne učiteljice gospodinjstev tečaj. Tako imajo združene počinice s koristnim delom. Brezposelne učiteljice same kuhajo, dve diplomirani sestre pomočnici jih pa učita, kako je treba pravilno negovati in hraniti otroke, strci bolnikom itd. Učiteljice so večinoma hčere siromašnih staršev.

— Nova uredba o izvozu sadja. Trgovinsko ministrstvo pripravlja v sporazumu s poljedelskim ministrstvom novo uredbu o izvozu sadja in sadnih izdelkov. Uredba bo obsegala poleg svežega sadja tudi suho sadje in marmelado. Izdana bo še pred novo izvozno kampanjo za slive in grozdje.

— Poset turškega vojnega brodoma. V Boko Kotorsko pripe v nedeljo del turškega vojnega brodoma, ki poseti naše vojno mornarico. Turškemu vojnemu brodomu pripravljajo svečan sprejem.

— Indijski maharadža izvoli Jugoslovenco za kraljice lepote. Jahalni klub v českoslovaškem kopalisku Pistanju je priredil tudi letošnji svoj tradicionalni ples. Največja privlačnost prireditve je bila volitev kraljice lepote. Prišlo je do nad 70 lepotic, izmed katerih je bilo zelo težko izbrati najlepšo. Lepotice temnih las so izgubile upanje na uspeh, ko so zvedele, da je v komisiji tudi bhopalski maharadža Nawab Hamidulla Khan, o katerem je znano, da se bolj navdušuje za svetlostaske. Maharadža je pa izjavil, da se to pot na svoj osebni okus ne bo oziral in da hoče biti nepristranski. Prepovedal je celo udeležbo na tekmi svoji hčerki, pravi lepotic, češ, da bi ugnatilo vplivati to na druge članke komisije. Večino glasov je dobila 16 letna Jugoslovanka Glizla Denč iz Pančeva, za katero je glasoval tudi maharadža.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, nestalno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Mariboru in Skopju. Najvišja temperatura je znašala v Skopju in Splitu 32, v Mariboru, Zagrebu in Beogradu 30, v Ljubljani 29, v Sarajevu 28. Dvi je

Najmanj 100 let ne bo treba popravljati šentpeterske cerkve

Ljubljana, 22. julija. Prenovitev šentpeterske cerkve spada med večja stavbna dela, ki bodo nudila delj časa zaslužek številnim delavcem. Popravilo pročelja in streh je nujno potrebno, če naj cerkev ohrani, kar nedvomno zasluži že po svoji umetniški vrednosti. Ne moremo se pa spuščati v vprašanje stavbnih stroškov in ne v načrte, kako bodo financirali stavbna dela, kakor tudi ne nameravamo ocenjevati arhitektovega (arh. IV. Vurnik) načrta o povsem novih pročeljih. Nedvomno vas bo zanimala tudi tehnična stran stavbnega dela, da boste lažje razumeli, zakaj gre prav za prav in zakaj so stavbni stroški tako visoki.

Stara cerkvena pročelja so baročna. Omet je navaden, kakršen na prostem navadno ne vidiš niti pol stoletja; povprečno vzdrži navadni omet v Ljubljani le do 15 let. Vzdrževanje poslopij, ki so tako nesolidno ometana, je zelo drago, čeprav enkratni omet ni posebno drag. Pomisliti je treba, da so popravila tem bolj pogosta, čim cenejši je omet. Za primer bi lahko navedli franciskansko cerkev, ki je bila obnovljena pred približno 15. leti, a so zdaj pročelja že zelo slabo ohranjena. Omet šentpeterske cerkve je star 40 let, fasade so bile narejene l. 1896. Fasada je bila bogata, dekorativna in zato je še tem hitreje razpadla, ker se je voda na neglednih ploščah ustavljala tem lažje.

Projektant hoče, da bi bila nova fasada trajnejša, zato bo novi omet gladek, a tem solidnejši, da bo odpornější proti vremenskim vplivom. Novi omet bo vzdržal po mnenju strokovnjakov 100 let. Delo je prevzelo podjetje Ivan Bricej, ki je na glasu kot solidno že sama površina pročelja, ki znaša okrog 3.250 m², nam dokazuje, da gre za veliko stavbno delo, ki ni niti drago, saj so zidarska, kamnoseška in druga dela, ki so v neposredni zvezi z zidarskim proračunom na 500.000 dinarjev.

Obnavljanje ometa je mnogo dražje in zamudnejše od ometavanja novih zidov. Pomisliti morate, da bodo zidarji morali res temeljito očistiti zidove starega ometa ter ga celo sprati, opetne stike pa razbiti in poglobiti, da se bo novi omet dobro oprijel opeke. Na pročelju bodo tudi nekatere prezidave. Na glavni fasadi, na zahodni strani (med zvonicama) bodo zazidali tri okna in dve niši. Prestaviti bodo morali tudi velik mozaič, ki je zdaj visoko nad vrati, in sicer ga bodo vzdigali tik nad portalom. Tudi portal bo nov.

Glavno pročelje bo običajno s 13 cm debelo plastjo opeke in šele ta plast bo podlaga za omet, ki bo trojni, in sicer tako zvani kamen-cementni. Zunanji zid ni bo iz mešanice belega cementa in zdrobljenega belega marmornatega peska. Vsa

pročelja bodo imela barvo ometa in torej ne bodo pobarvana. Omet bo svetel. Nova cerkvena pročelja bodo nedvomno zelo poživila doslej ne posebno prikopno okolico. Strokovnjaki trde, da doslej v Ljubljani še ni bila nobena fasada tako temeljito popravljena, kakor bo zunanost šentpeterske cerkve.

Prav tako temeljito bodo spremenjena stranska pročelja, ki bodo tudi ometana z zlatnim ometom iz mešanice cementa in zmlatega marmorja. Pri apsidah bo več prezidav. Predvsem bodo odstranjeni vsi glavni venci pri stranskih ladjah in kupoli. Novi venci bodo betonski in preprostejši ter tem trpežnejši. Pri vhodih v stranske kapele bodo podrti obo prizidki s stopnicami vred. Vhod na hodnik pred zakristijo bo prestavljen v kot pri stranski kapeli, vhod na hodnik na severni strani bodo pa zazidali. Zazidali bodo tudi nekaj oken. Na pročelje glavne apside bodo prestavili kipa, ki sta zdaj v nišah glavne fasade. Temeljito bo prezidana zakristija. Med stavbna dela spada tudi uređitev cerkvene okolice.

Razn zidarskih in kamnoseških del, ki so proračunana na pol milijona din, in oddana za to vsoto, je še več drugih del, tako da bodo vsi stavbni stroški znesli okrog milijon dinarjev. Posebno draga bodo popravila streh. Kleparskih del bo toliko kakor za povsem novo poslopje. Vsi žlebovi in strehe na prizidkih in venci so uničeni. Da bodo tudi kleparska dela solidna, od česar v največji meri zavisi trajnost novega ometa, bodo prizidki kriti s svincem; kjer je nevarnost, da bi voda, ki bi škropila s pločevine, bo namestu bakrene pločevine svincena, kajti baker zapuša zeleno barvo, kar bi kvarilo omet. Drugje bo pa bakrena pločevina. Da je stari omet tako zelo razpadel in da je voda načela tudi že samo zidovje, je treba predvsem pripisati uničenim pločevinastim pristreškom, žlebovom in cevem, ki so iz železne pocinkane pločevine.

Cerkve dobi tudi električno razsvetljavo. Cerkvene ure bodo razsvetljene ponoči, ob slovesnih prilikah pa bodo razsvetljevali tudi mozaike in pročelje. Električna napeljava je zdaj zelo pomamljiva in je celo nevarnost, da pride do požara, ker so elektrovoči montirani primitivno na podstrešju, zato je treba k stavbnim delom pristevati tudi instalacijska dela. Med drugimi stavbnimi deli naj omenimo še mizarjska in plekarska. Zato se pač ne moremo čuditi, da bodo stavbni stroški tako visoki, saj bo temeljita obnova cerkve zahtevala skoraj tretjino dela zidanja nove cerkve.

Doslej so bila oddana samo zidarska in kamnoseška dela, ki bodo najbrž končana pred zimo. Zidarski delavci so začeli v ponedeljek že očistiti območja fasadi.

Ile uredi promet na tako višino, kot je v sosednji Avstriji in Italiji. Ako se spričo velikih terenskih težav ne bi dalo to progo po vsej svoji dolžini preurediti v dvotirno, naj bi se za enkrat vsaj po lepih in ravni tereni položili še drugi tir. To bi se dalo napraviti na terenu med Strazišcem in Medvodami, ali med Medvodami in Ljubljano in med Zravnico in Lescami. Drugi tir bi imel iztekalnice na ravni bližju Strazišča, stekališče pa na postaji v Medvodah ali obratno. Isto velja med Zravnico in Lescami in med Medvodami in Ljubljano. Pripominjam, da v teh stvarih nisem strokovnjak. Prepričan pa sem, da bi se ob pravem razumevanju, treznem predurku, dobri volji in v dovoljnim finančnim krediti dalo to stvar lepo urediti. Drugi tir, ali uvedba Demmlerjevih motornih voz bi zelo pospešilo vožnjo med Ljubljano in Jesenicami. To bi bilo zaenkrat zasilon zboljšanje našega železniškega prometa, ki že dolgo ne ustreza več novim zahtevam in toku časa.

Bernard Shaw in njegovi kiparji

Umetniki raznih narodov so vedno ustvarili Shawa svoje domovine ali narodnosti

Prvi umetnik, ki me je modeliral, je pripovedoval oni dan Bernard Shaw dopisniku pariškega lista »Gringoire« — je bil slavni Francoz Rodin. Tega dela sem neizrečeno vesel, kajti umetnik ni niti slutil, koga modelira. To torej ni notorično slavni Shaw, temveč navaden zemljan Shaw. Zanimivo je bilo, kako je delo napredovalo.

Najprej sem »sedel« le malo, proti koncu pa skozi ves mesec vsak dan. Mojster je neprestano meril z izredno točnostjo, kontroliral in beležil s svinčnikom. Najbolj sem se pa zabaval ob načinu, kako je umetnik namakal gline. Vedno je nabral polna usta vode in jo izpljunil na gline. Pri tem

se v ognju inspiciraje ni oziral, kam izpljune vodo, moj suknjič je bil dostikrat prav tako moker, kakor model in pogosto sem bil pri odhodu podoben človeku, ki ga je zalotil nalič brez dežnika.

Rodinov delovni sistem je bil res najzanimivejši, kar sem jih kdaj videl. Nekaj trenutkov je proučeval moj profil, obrnjen nekoliko na desno, potem pa zopet na levo, da bi obdelal vsako žilico. Tako sem se sukal in obračal mesec dni. Ob koncu se mi je pa zdelo, da vse svoje življenje nisem delal nič drugega.

Drugi kipar, ki me je modeliral, je bil simpatični Rus, knez Trubeckoj, ki je pa delal povsem drugače, kakor Rodin. On ni meril, niti kontroliral, temveč je ustvarjal dimenzije kar po intuiciji in čustvu. Delal je zelo hitro in čez pol ure je bila glava zelo podobna moji. Potem je del časa »retuširal« in dobil sem doprni kip, ki je eden najlepših, kar jih imam.

Med svojimi študijami in opazovanji sem spoznal, je dejal Shaw, da so umetniki raznih narodnosti ustvarili vedno Shawa svoje domovine ali narodnosti. Tako je napravil Rodin iz mene Francoza, knez Trubeckoj iz mene Ruso, zdaj sem pa razveden, ali bo napravil kipar Strobil iz mene Madžara. Iz drugega vidika domnevam, da nosi vsako delo značaj umetnika, ki ga je ustvaril. Po mojem mnenju so vsa Rembrandtova dela predstavljala pianca, ker je tudi on pil.

In Shaw bi ne bil Shaw, če bi ne pripomnil: V mladih letih sem imel strašno širok obraz, ki se je pa le naenkrat raztezal v dolžino. In po mnenju umetnikov je čudno, da se moj lev profil razlikuje od desnega. Od tod njihovo prizadevanje. Moja mati je bila pevka in v mojih mladih letih je bila zelo popularna opera Gounodova »Faust«. V njej me je najbolj zanimal karakterističen Mefistofelov obraz, ki sem ga opazoval in si vroče želel imeti ga. In kako bi nazval čudno igro usode, da je moj obraz, ki nikoli ni imel podobnih značkov, zdaj v resnici »mefistofelski«? Naj bo že kakorkoli, vsi, ki so me v mladih letih poznali, potrjujejo, da je res tako.

Šmidt je prišel na originalno misel, da bi se dali polarni kraji okrog severnega tečaja najlažje raziskati s tanki in amfibijami, podobnim tistim, ki jih že ima rečja armada. Veliko letalo lahko spusti tak tank na poljubnem kraju. Tank se lahko premika po polarnih krajih čez razpoke v ledu, lahko pa tudi vozi po vodi.

Moskva dob